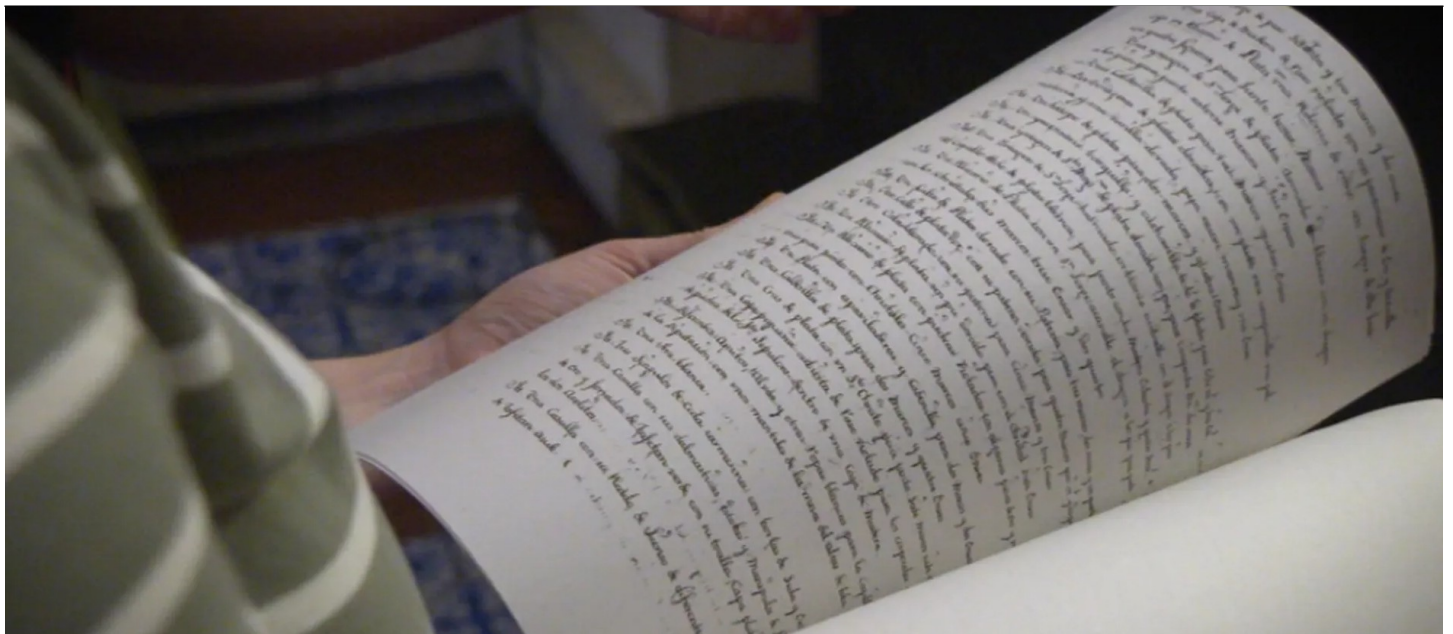

Al descobert el tresor de la Generalitat espoliat pels Borbons després del 1714

Autor: Antoni Armengol

Data de publicació: 06-10-2025

Una investigació periodística recupera l'inventari que van fer les autoritats borbòniques quan van desmantellar les institucions catalanes el 1714.

Amb els decrets de Nova Planta dictats el gener del 1716 per Felip V de Borbó, la monarquia hispànica posava punt final a la sobirania del Principat de Catalunya.

Les noves autoritats absolutistes prenen possessió del poder i dels immobles i béns de les institucions catalanes, singularment el Palau de la Generalitat.

Poc temps després, la Reial Audiència s'instal·lava al Palau i feia una relació de béns, d'"alhajas" en el llenguatge que fan servir en l'inventari, on es detallen les peces d'art més importants que pertanyen a la Generalitat. Sobretot, aquelles relacionades amb la capella de Sant Jordi, però també d'altres repartides per l'edifici.

Era un patrimoni que la institució havia anat acumulant al llarg dels més de 350 anys que feia que funcionava i que formaven el "tresor" del Palau.

Les 208 peces del tresor

Es tracta de calzes, reliquiaries, imatges, roba litúrgica, setrills de missa, quadres i tapissos... Un total de 208 peces inventariades per, després, decidir si es quedaven a la Reial Audiència o es repartien entre institucions i particulars de

Catalunya i la resta de l'Estat.

L'inventari es guarda a l'arxiu de Simancas, a Valladolid.

Maria Coll i Júlia Roca, amb l'inventari borbònic (3Cat).

Tot i que la relació de peces havia estat transcrita per l'historiador Antoni Muñoz ("L'11 de setembre poble a poble", 2015), cap historiador l'havia analitzat fins ara.

És el que ha fet la historiadora i cap de redacció de la revista "Sàpiens", Maria Coll. Juntament amb la responsable del patrimoni del Palau, Júlia Roca, i amb l'assessorament de l'historiador Agustí Alcoberro.

Durant sis mesos han estat analitzant l'inventari, les descripcions que en fa i han pogut identificar-ne i localitzar-ne, de moment, 28.

28 obres identificades

Algunes de les obres identificades es troben encara a la capella del Palau. Per exemple, de les tres col·leccions de tapissos de gran format que la Diputació del General va adquirir el segle XVI, només s'hi conserven fragments de la dedicada a les històries de Noè. Es poden veure a la dreta i al darrere de l'altar de la capella.

La resta d'obres estan repartides entre mitja dotzena de museus i institucions catalanes.

Una part del tresor del Palau, a la sagristia de la capella (3Cat).

També es conserva, entre altres objectes litúrgics, el reliquiari de Sant Jordi, una gran obra mestra de l'orfebreria catalana, que la tradició diu que acull un fèmur del patró de Catalunya.

El retaule de Sant Jordi, repartit pel món

Potser la més espectacular de les obres identificades podria ser el retaule de Sant Jordi, obra mestra de Bernat Martorell, també del segle XV.

L'obra es va dispersar i ara es poden contemplar les seves parts en tres museus diferents, Chicago, Filadèlfia i al Louvre de París. A la capella del Palau hi queda el faldó, un tapís en relleu, també de gran valor.

Els autors de la investigació hi han posat preu: més de 12.000 lliures barcelonines. Però no s'han atrevit a fer-ne una translació a la moneda actual. En qualsevol cas, una fortuna per a l'època.

Espoli i repressió borbònica

El catedràtic Agustí Alcoberro, posa context. Recorda que aquest espoli del Palau s'inscriu en la política de repressió exercida sobre tot el Principat.

Els Borbons requisen béns també de particulars i apunta que més de mil famílies del país van tenir els seus objectes de valor segrestats i van passar a ser titularitat de l'Estat. Això, diu, s'emmarca "en un procés sistemàtic de desmuntatge de l'estat català, de les institucions que havien jugat un paper clau en la defensa de Catalunya".

Alcoberro destaca el prestigi i poder que ostentava la Generalitat, capaç de mantenir una guerra contra els Borbons durant pràcticament 10 anys.

Un extens patrimoni

El patrimoni del Palau de la Generalitat era, òbviament, molt més ampli que aquestes 208 peces inventariades i confiscades oficialment el 9 d'agost del 1718.

Seria impossible fer-ne una relació aproximada. Afortunadament, l'existència de la Generalitat i totes les seves activitats, adquisicions, vendes, permutes... estan documentades, almenys, des del 1359.

Per tant, queden centenars de documents que aporten informació sobre la compra d'altres peces. Potser la més significativa i menys coneguda és la galeria de retrats de tots els sobirans catalans fins al segle XVII, elaborada pel pintor bolonyès Filippo Ariosto.

Alcoberro també recorda que durant tot el segle XVIII la societat catalana va reclamar al règim borbònic el retorn a les institucions anteriors al 1716 i que l'ànim d'aquesta recuperació porta la Renaixença del segle següent.

De fet, el règim absolutista acaba el 1812 i la Reial Audiència acaba abandonant el Palau de la Generalitat el 1908, coincidint amb les primeres manifestacions a favor d'un Estatut d'Autonomia per a Catalunya.

Antoni Armengol

Podeu accedir a l'article original a través del següent enllaç:

<https://www.3cat.cat/3catinfo/al-descobert-el-tresor-de-la-generalitat-espoliat-pels-borbons-despres-del-1714/noticia/3372692/>